# GAZET'A TRANSILVANIEI.

**Redactiunea si Administratiunea:**
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
**Pretiulu abonamentului:**
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28 franci.

Anulu XLIV.

**Se prenumera:**
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
**Anunciurile:**
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

**Nr. 42.** **Joi, 21|9 Aprile** **1881.**

## Solidaritate.*)
### 1860—1865.

Brasiovu, in Februariu a. c.

XXVI. Pe langa articlulu de lege privitoriu la egal'a indreptatire a natiunei romane, care a fost aprobatu si subscrisu de Maiestatea S'a in tóte trele limbele tierii: in limb'a romana, maghiara si germana, a mai fost sanctionata si legea pentru egal'a indreptatire a acestoru trei limbi ale Ardélului in comerciulu publicu oficialu.

Aceste dóue legi sunt totu, ce au potutu dobêndi in favórea natiunalitatii romane deputatii romani la diet'a ardeléna din 1863/4. Printr'insele Romanii ardeleni càstigara o basa de dreptu, pe care mai inainte nu o aveau, dér' le lipsea inca multu, le lipsea garanti'a liberului si nedisputatului esercitiu alu drepturiloru recunoscute prin memoratii doui articuli de lege.

Necessitatea acestei garantie o a accentuat'o Simeonu Barnutiu la 1861 destulu de lamuritu, conjurandu pe fratii sei din patri'a natala de a nu face nici unu pasu spre Vien'a séu Pest'a pêna ce, in sensulu punctului 16 alu programei dela 1848, nu va fi constituita si organisata si natiunea romana cu deputatii sei, „se intielege, cà in poterea dreptului seu, nu in poterea unei concessiuni, care astadi s'ar' dá, mane s'ar' luá. . . pentru cà deputatii alesi si adunarea, compusa nu in poterea dreptului natiunei romane, ci numai in poterea unei legi octroite, n'ar' fi organulu si rostulu vointiei natiunei romane, ci organulu si rostulu altei vointie."

Deputatii romani dela 1863 in maioritatea loru precumpanitória nu se gandeau la asemeni garantii, ei s'au incrediutu prea multu in situatiunea favorabila de atunci.

Ei nu numai, cà nu au cerutu, cá inainte de tóte sè se creeze representantiei nationale a Romaniloru o basa legala, dér' au pornitu la Vien'a, cá deputati ad hoc in Reichsrath inainte de a asigurá celu mai micu dreptu, si abia dupa unu anu au luatu in desbatere legea electorala propusa dietei de càtra corón'a.

Multu se temea fericitulu Barnutiu, cá se nu servimu cumva si de astadata numai de instrumentulu politiciloru, cum au servitu parintii nostri in seculii trecuti. Evenemintele din anii 1863/4 dovedescu, cà temerea lui n'a fostu nefundata. Cum s'ar' fi si potutu, cá se portamu o politica adeveratu nationala c'unu partidu, care, pe langa ce era compusu din elemente atàtu de eterogene, pe langa ce se organisase pe base confessionale, a mai introdusu inca si cultulu puterniciloru dilei, asia, cà numai cutezá nimenea a respicá o idea de sine statatóre?

Pe ministrulu Schmerling nu 'lu dorea de drepturile Romaniloru, elu voiea se-i aduca pe Ardeleni càtu mai curêndu in Reichsrath, cá se faca o pressiune asupra Maghiariloru; era dér' la rêndulu Romaniloru cá, spriginiti de vointi'a declarata a Monarchalui, se pretinda mai inainte de tóte deplin'a asigurare a drepturiloru loru, se céra cu deosebire càtu mai grabnic'a resolvare a cestiunei uniunei cu Ungari'a in sensulu postulateloru natiunale, càci dela acésta resolvare depindea totulu. Déca n'ar' esistá nici-o dovéda despre aceea, cà matodorii romani din acésta epoca au parasitu basele fundamentale ale programului nationalu, apoi singurulu faptu cà au lasatu cestiunea uniunei in bun'a chibzuire a poterei esecutive ajunge spre a delaturá ori-ce indoiéla in privinti'a acést'a.

Reau'a si nenatural'a organisatiune interióra ce ne-a dat'o conferenti'a din 1861 a trebuitu se 'si aduca fructele sale cu necessitate matematica. Ea prea curêndu inca a fost supusa la o proba din cele mai grele si este sciutu cà numai in resbelu se póte cunósce adeverat'a valóre a unei armate.

Pe càtu timpu ministeriulu Schmerling, pe care se radîmá sperantiele conducêtoriloru romani la 1863/4, era tare si mare, mai esistá inca, desi numai in modu artificialu, óre-care legatura intre matadorii nostri dela dieta, inse indata ce a urmatu „intorsetur'a politica", care a adusu la càdere sistemulu lui Schmerling, s'a aratatu, pe ce slabu fundamentu era zidita solidaritatea Romaniloru ardeleni; atunci s'a vediutu ce insemnéza candu o armata are mai multi comandanti, cari toti procedu dupa capulu loru; atunci s'a doveditu ce confusiune teribila trebuie sè se nasca intr'o trupa reu organisata si disciplinata, unde ostasii nu cauta toti la unu stégu, ci fiacare apuca in alta parte.

Da, iamu vediutu pe capitanii si pe adjutantii loru in diet'a dela 1863 cu ce insufletire pledau pentru drepturile nealienabile ale natiunei romane, cu tóte astea ce mare diferintia domnea in ideile si principiele loru politice! Erá ceva ce nu-i lasá sè se apropie in sinceritate unulu de altulu si póte multi din ei nu potea se 'si dé contu despre acést'a strania aparintia, pentru cà erau farmecati de „cealalta vointia", care venea in contradicere cu vointi'a si cu dorintiele natiunale.

Déca mai adaugemu la acést'a si complicatele referintie de dreptu din Ardealu si uneltirile necotenite ale contrariloru, cari aveau de scopu total'a paralisare a egalei nóstre indreptatiri, vomu capetá o icóna a desperatei situatiuni in care se aflá statulu majoru alu Romaniloru ardeleni candu se apropià furtun'a cea mare din Novembre 1865.

*) A se vedé Nrii 84, 100, 101, 102, 103 si 104 ai „Gaz. Trans." din anulu 1880 si Nr. 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 28, 30, 35, 39 si 41 din 1881. Red.

---

## Cronic'a evenimenteloru politice.

Diarele unguresci, vediendu la alegêtorii romani din Ardealu o miscare mai mare cá de obiceiu in ajunulu conferentiei generale electorale, incepu a respandi totu feliulu de sciri, cari au de scopu inainte de tóte de a suspitiuná pe Romani — arm'a de capetenia, de care se folosescu contrarii nostri contra nóstra de seculi — ear' in lini'a a dou'a voiescu se dè nutrementu spiritului de desbinare intre noi, càci de-o procedere seriósa energica si intielépta a Romaniloru se temu cá de focu. Aci ne facu, cà suntemu viitorii aliati ai Kossuthianiloru, aci ne insinua érasi tendintie destructórie, ocasiunea cea mai buna le ofera acuma infiintiarea Regatului romanu. Noi intr'aceea credemu, cà ne cunóscemu adi, Romanii pe Unguri destulu de bine spre a sci, cum se judecamu faimele respandite de càtra diarele maghiare. Cu flécuri si tertipuri unguresci nimenea nu ne va mai poté opri in calea nóstra, spre recàstigarea drepturiloru nóstre.

Cea mai noua scire sensationala o aduce diarulu guvernamentalu „Hon". Elu afla punctele principali ale unui pretinsu programu alu activistiloru romani ardeleni. De esistenti'a unui partidu activistu romanu, c'unu asemenea programu, noi pêna acuma nu avemu cunoscintia. Dér' póte, cà ce nu este, va fi; omulu de incredere alu lui „Hon" o prevede de siguru. De aceea impartasimu spre curiositatea lectoriloru urmatórele espectoratiuni ale diarului „Hon":

„Unu amicu bunu alu nostru, scrie „Hon", care nu apartiene partidei nóstre, ni-a comunicatu pretensiunile cardinale din program'a „activistiloru Romani din Transilvani'a". Acele sunt urmatórele: 1. Unu guvernu separatu pentru Transilvani'a; 2. Dieta separata pentru Transilvani'a si unu raportu de dreptu publicu façia cu Ungari'a, cumu este alu Croato-Slavoniei, 3. Reducerea censului electoralu pentru Transilvani'a la bas'a din 1863. Nu e de lipsa se aretamu, cà oricare dintre aceste puncte, cu atàtu mai multu tóte trele la olalta, sunt identice cu desfacerea Transilvaniei de Ungari'a. Acest'a e scopulu. Dér' care este scopulu scopului? Ce voru activistii Romani, déca 'si voru realisá scopulu, cu separarea loru de Ungari'a? Órecari temeri mari nu destépta densii la nimenea pe lume cu acésta intentiune a loru, dér' pentru acést'a nisuinti'a loru e fórte instructiva. Intr'adeveru nimenea nu crede, cà activistii Romani stabilescu punctele de mai susu cá puncte de programa pentru candidatii loru in sperantia, cà acestia fiindu eventualu alesi voru incercá se le realiseze in parlamentulu unguresc, ci ei speculéza cu acele eventualitati, cu care speculéza la noi stang'a estrema, partid'a independentiei unguresci. Precumu astépta credintiosii stangei estreme desfacerea pactului dualisticu incheiatu intre Ungari'a si tierile ereditare prin o crisa universala, in acelasi modu voru se-'si realiseze si activistii romani planurile loru cu privire la smulgerea Transilvaniei din imperiulu unguresc. Cumu cà Transilvani'a desfacuta in modulu acest'a, aflandu-se intre Ungari'a si Romani'a, nu va atêrna in aeru, acést'a se póte presupune din capulu locului. Si censulu dela 1863 ingrijesce, cá Transilvani'a se nu fia in Occidentu, ci in Orientu. . .

In Austri'a de susu a inceputu de mai multu timpu o viua agitatiune printro tierani, in scopulu de a-se constitui in o reuniune, a careia chiamare se fia ingrijirea intereselor populatiunii dela tiéra. Acést'a reuniune astadi este constituita. Pentru a-'si ajunge mai usioru scopulu ea si-a creatu si unu organu de publicitate. Estragemu din articululu-programu alu acestui organu urmatórele: „Nu voimu se mai avemu nimicu de a face cu partidulu conservatoriu, care ne-a adusu mai bine de o jumatate de milionu de dare de pamentu, o dare pe edificii, tax'a militare etc. Noi nu mai damu crediamentu unoru asemenea siópte! Da, noi vomu se mergemu inainte pe propriulu nostru drumu, care este drumulu classei tierane! Noi ne vomu ingriji numai de class'a tierana, de care ne tienemu, éra nici de càtu de nobilime si de popime, pentru cà suntemu siguri, cà aceste classe voru sci se ingrijésca de sine. Precum ne ingrijimu insine de economi'a nóstra rurale, asia ne vomu ingriji insine si de afacerile nóstre lumesci. Noi respectamu santiani'a religiunii, nu atacamu religiunea si nici nu lasamu se fia atacata, din causa, cà noi suntemu de parere, cà religiunea este mai pre susu de ori ce afaceri lumesci si nu vomu suferi, cá ea se fia intrebuintiata spre ajungerea de scopuri politice de partidu. Programulu se incheia cu cuvintele: „Pe viitoriu nu voimu se cunóscemu altu partidu, decatu partidulu tieranu! Acest'a se infloréasca, se crésca si se prospereze spre binele poporului tieranu germanu din Austri'a! D-dieu ajute!"

Cetimu in „Monit. of.": Dumineca, 5/17 Aprile la órele $5^1/_2$, Escelenti'a S'a D. Comite de Hoyos, tramisu estra-ordinaru si ministru plenipotentiaru alu Austro-Ungariei, a fost primitu in audientia de Majestatea S'a Regele. Escelenti'a S'a a avutu onóre a remite Majestatii Sale Regelui scrisorile, prin cari M. S. Imperatulu Austriei si Rege alu Ungariei respunde la notificarea proclamarei Regatului Romaniei, esprima felicitari M. S. Regelui si confirma pe Escelenti'a S'a comitele de Hoyos in calitatea de tramisu estra-ordinariu si ministru plenipotentiaru alu Austro-Ungariei.

Impregiurarea, cà Germani'a in cestiunea tunisiana nu s'a pusu numai decàtu pe partea Italiei, a provocatu in gradulu celu mai mare susceptibilitatea pressei italiane. Marea irritatiune, cu care vorbesce despre acésta impregiurarea a surprinsu atàtu de tare pe domnii din Berlin, in càtu crediura de necesariu a dá unele esplicatiuni. In adeveru cetimu urmatórele in acésta privinti'a in o epistola din Berlin a „Corresp. Polit.":

„O politica, cá cea de astadi a Germaniei, care nu este condusa nici de càtu de fric'a de nesce pericule indepartate, cu tóte cà aceste pericule ar' putea lovi propri'a nóstra

tiéra; se va inarma si mai puçinu contra unorŭ periculo de cari se potu crede amenintiate alte natiuni. De altcum lumea 'si pune intrebarea, déca atitudinea Italiei dela 1866 si pen'astadi a fostu astfeliu, incàtu se póta obliga pe Germani'a se mobiliseze la momentu pentru ori care punctu alu sferei intereseloru italiane, ori càtu de departe si-ar' permite fantasia italiana se estinda acésta sfera? Si in diarele germane s'a pututu ceti de curêndu, cà Franci'a are de gandu se incungiure Itali'a acum si la sudu, precum a incungiurat'o la nordu si vestu. Cá si candu Françi'a, déca ar' voi vreodata se atace pe Itali'a, ar' trebui se mérga in Tunis! Ceeace privesce castigarea de posessiuni in Afric'a din partea Italiei, apoi continentulu africanu este destulu de mare pentru a permite la orice casu o eventuala intindere a Italiei."

„Agentia Havas" anuncia din Tunis: cà consululu italianu de acolo d. Maccio a desmintitu tóte actele, ce i-se imputa, si regreta, cà nu s'au primitu la palatulu bey-ului tóte consiliile sale; elu astépta o grabnica complanare a conflictului franco-tunisianu. D-lu Maccio crede, cà evenimentele de façia nu potu fi la nici o intemplare caus'a unui antagonismu intre Françi'a si Itali'a.

Regele Humbert inca nu 'si-a pututu forma inca noulu ministeriu. M. S. a chiamatu pentru a dou'a óra la palatu pe d-lu Farini, presiedintele camerii, pentru a-lu insarcina cu formarea noului cabinetu. Acest'a inse ar' fi refusatu si de astadata de a primi insarcinarea regésca.

In 15 Aprile st. n., precum raportéza diariulu „Parjadok", a pronunciatu tribunalulu universitatiei din Petersburg sentintia s'a asupr'a a 200 de studenti, cari au calcatu legile universitatiei. Optsprediece din acestia fura relegati, 71 au fostu pedepsiti cu arestu dela 3 pêna la 7 dîle si cu amenintiarea de a fi relegati la proxim'a ocasiune; 100 fura admoneati, éra 15 fura absolviti.

D-lu Parnell a tienutu in Cork unu meeting in care a vorbitu asupr'a proiectului legii agrarie. In esentia elu dise, cà nimenea nu póte spune cu sigurantia, ce efectu va avé acést'a lege, de vreme ce ea contiene o multime de lacune si de chichitie. Inse, fiindu cà guvernulu o propuse cá o solutiune a cestiunei agrarie, este o datoria a tuturoru deputatiloru irlandesi se-o amendeze in decursulu desbaterii in camera pe càtu numai va fi cu putintia. Totu-deodata repeta, ceea ce a mai spusu si la alte ocasiuni, cà o espropriatiune silita a unui proprietariu reu este o metoda cu multu mai usióra si mai reesita pentru a aperá pe arendasi. Lenga lege ar' trebui sè se mai adauga clausul'a, cá tribunalulu agrariu se'aiba si dreptulu de a cercetá, déca remasitiele de arenda nu sunt resultatulu unoru arendi esagerate din partea proprietariloru séu a unoru referintie, cari nu potu fi controlate de arendasi. Ori care lege, care nu va micsiorá in modu simtitu arendile platite de cultivatorii irlandezi, nu va fi multiamitória.

Archiepiscopulu din Cashel a respunsu la invitarea de a asista la unu meeting cu o epistola in care de dice, cà doresce se repetiésca, cà dinsulu tiene pe d-lu Parnell de celu mai mare binefacêtoriu alu poporului irlandesu si de unulu din puçinele caractere istorice, despre cari se póte dice, cà ei au fostu incepetorii unei mari lupte constitutionale, pe care au adus'o la unu bunu sfêrsitu fara versare de sange. Elu a adusu o natiune de sclavi la aceea, cá se-'si insusiésca o portare si unu limbagiu de ómeni liberi, fara cá sè se mai amintésca, cà elu a smulsu dela guvernu o lege agraria, care cu tóte cà nu este lipsita de scaderi, totusi fara de agitatiunea agraria provocata de dinsulu nu ar' fi fostu nici odata atàtu de larga.

## Solidaritatea Satumareniloru.

Satumare 13 Aprile 1881.

Stimate D-le Redactoru! Credu cà ve veti aduce aminte, cà membrii romani ai municipiului comitatensu de Satumare, au fostu invitati la una conferintia prealabila referitória la alegerea vice-comitelui. In diu'a amintita sér'a s'a intrunitu unu numeru frumosu de membri municipali romani in localitatea scólei romanesci din Careii-mari. La órele $6\frac{1}{2}$ deschise conferinti'a cá presiedinte ad hoc d-lu Georgiu Marchisiu, noulu numitulu protopopu din Careii-mari, prin cuventare scurta si meduósa, in care salutandu pe cei adunati accentuá necessitatea imperiósa a intrunirei solidare a Romaniloru din acestu comitatu pe tóte terenele legali; revocà virtutea romana in memori'a celoru presenti dicêndu, cà virtutea romana si in comitatulu nostru trebue se invia, si, cá acésta dorintia sè se realiseze, ii provóca pe cei presenti, cá se conlucre la realisarea principiului solidaritatii nationale. Ocasiunea binevenita — dice elu — este aici; mare parte din membrii inteligentiei romane este de façia, deci la lucru!

Acestu discursu rostitu cu convingere romanésca provocà insufletire si indestulire; deci se facù propunerea, cá romanii folosinduse de ocasiunea binevenita sè se constituésca numai decàtu in partida nationala politica romana façia de tóte cestiunile nationali in genere, ér' in specie cu privire la alegerile procsime dietale, municipale si comunale.

Acésta propunere romanésca s'a primitu cu insufletire, se observá pe feçiele membriloru conferintiei, cà fiacare este petrunsu si convinsu in anim'a s'a de necessitatea actiunei seriòse: fiacare doresce realisarea postulateloru nationali. Constituirea se facù numai decàtu, alegênduse de presiedinte Rvdss D-nu Ioanu Darabanth, canonicu onorariu, de vice-presiedinte d. Ioanu Marcu si Georgiu Marchisiu protopopi, ér' de secretari Demetriu Popu si Ioanu Popu advocati, toti cu unanimitate. Conferinti'a doresce cá membrii presenti se subscria una lista, in care prin subscrierea propria sè se deoblege la solidaritate in tóte cestiunile natiunale pe cuventulu de onóre, sè se deoblege a apartiené partidei natiunale romane din comitatulu Satumarelui. Acésta facênduse, toti cei presenti se supunu decisiunei conferintiei, list'a se subscrie de unu numeru frumosu de inteligenti. Acumu conferinti'a procede la alegerea comitetului centralu permanentu, dreptu aceea face impartirea comitatului in 6 cercuri.

In cerculu Crasieului s'a alesu: D-nii Ciriacu Barbulu, protopopu, Augustinu Pelle, Emanuilu Pelle, Petru Ciceronescu, Ioanu Silviu Selagianu, Alessandru Nutiu, preoti, Vasiliu Catoca, protopopu, Dionisiu Popfiu, proprietariu si Trajanu Farkas, notariu cercualu.

In cerculu Baiei mari s'au alesu: D-nii Stefanu Biltiu, protopopu, Iacobu Popu din Sisiesci, Ioanu Popu din Ilba, preoti, Simeonu Stanu, pretore cercualu, Iosifu Popu, subjude regescu, Ioanu Drumariu, advocatu, Vasiliu Toma esecutoru la judecatori'a singulara, Vasiliu Magureanu, notariu cercualu, Alesandru Catoca, subpretore, Gavrilu Szabo, professoru de limba si literatur'a romana in gimnasiulu superioru din Baia-mare.

In cerculu Mediesiulu-auriu s'au alesu: D-nii Alesandru Erdösiu, protopopulu Tierei Oasiului, Ioanu Serbacu, Petru Mirisianu, Emanuilu Popu, Andreiu Demianu Teodoru Szabó, Petru Dobori, Ioanu Savanya, preoti, Elia Stetiu proprietariu, Alessandru Stetiu, advocatu.

In cerculu Careii-mari s'au alesu: D-nii Gavrilu Lazaru, Georgiu Dasobosiu, preoti, Ioanu Cosmasiu, oficiantu comitatensu, Demetriu Popu, advocatu, Georgiu Marchisiu, protopopu si Stefanu Cosmutiu, notariu cercualu.

In cerculu Satmariului s'au alesu: D-nii Ioane Marcu protopopu, Alesandru Ferentiu, Ioanu Savanyu Ioanu Popu advocati, Dr. Vasiliu Lucaciu preotu si professoru de limba si literatur'a romana in Gimnasiulu regescu de Satumare.

In cerculu Siomcutei-mare s'a alesu: Dnii: Iosifu Popu advocatu, Alesandru Popu de Niresiu proprietariu, Nicolau Nilvanu, Vasiliu Indre, Dr. Iosifu Popu advocati, Andreiu Medanu proprietariu, Stefanu Dragosiu preotu si Atanasiu Cototiu protopopu.

Finindu-se aceste agende, subscrisulu da cetire unui scurtu discursu, referitoriu la necessitatea Solidaritatii, face alusiune la miscarea, ce se face façia de alegerea vice-comitelui, trage paralela cuvenita intre insusirile si calitatile spirituali ale candidatiloru, provóca pe membrii municipali la solidaritate, semnifica, cà Romanulu are dreptu de a pretinde drepturi, care suntu nealienabili, càci acele i le prescriè chiaru dreptulu eternu alu naturei, are dreptu a pretinde, càci numele de Romanu adi este respectatu de tóta lumea civilisata. —

D-lu Stefanu Biltiu, protopopulu Baiei-mari, face dupa aceste propunerea, cá comitetulu permanentu deja constituitu sè se inpartiésca in subcomitete, si aceste, fiacare in cerculu seu, se colucre cu energia in favórea espusetiunei nationale dela Sibiiu, càci avemu — dise propunetoriulu — meseriasi romani abili, isteti, a càroru calitati frumóse si diligintia de siguru ne va castigá nume bunu si noa Satumareniloru. Propunerea se primesce unanimu si presidiulu se incredintiéza cu ulteriórele agende facia de acést'a cestiune. — Nefiindu altu obiectu, Siedinti'a la $\frac{1}{2}9$ óre se ridica.

Noi, cari amu fostu de facia la acést'a conferintia, privimu la diu'a de 4 Aprile a. c. cá la una dî de bunu omenu, càci in acést'a dî amu pusu fundamentulu acelu tare, pe care in contielegere si cu energia vomu poté zidi edificiulu aspiratiuniloru nóstre legali si loiali. Romanii din comitatulu Satmariului au datu semnu de viétia, voiescu a figurá cá factori in comitatu, in viéti'a municipala la alegerile dietali si la tóte miscamintele comunali, voiescu a fi spriginitorii invapaiati si sinceri ai poporului romanu delasatu si aruncatu préda uneltiriloru meschine, coborite la noi pe scar'a marelui auguru Tisza, a devenitu romanulu din Satmariu la acea adeverata convingere, cà elementulu romanu forméza o maioritate de 3 parti a poporatiunei, pêna candu celelalte elemente abia numera una parte din intregu. Semnu, cà consciinti'a demnitatii natiunali e viua, e radia luminei in viitoriulu nostru, radi'a splendida a réinviarii Romanismului. — Multiumita Provedintiei, care atàtu, de frumosu conduce destinele unui poporu!

Deci fratiloru Satmareni la lucru dér'! Potere, virtute si curagiu ne va dá santiani'a causei; cu curagiulu stramosiescu in pepturile nóstre vomu ajunge limanulu doritu, cu armele Solidaritatii vomu luptá cu succesu.

Unitive in cugetu, unitive 'n semtiri!

*

Domnii vice-presiedinti Ioane Marcu si Georgiu Marhisiu au convocatu pe membrii comitetului permanentu, locuitori in Satumare, pe diu'a de 13 Aprile. Cu acést'a ocasiune d-lu Georgiu Marchisiu produce epistol'a adresata deadreptulu persónei lui prin d-lu Parteniu Cosm'a din Sibiiu, in care se cuprinde provocarea, cá si noi romanii din Satumariu se participamu prin delegatii nostri din tóte colegiile electorali, unde romanii suntu in majoritate séu in numeru considerabilu — la conferinti'a generala electorala, ce se va tiené in Sibiiu in 12 Maiu a. c. Membrii de façia ai comitetului centralu unanimu se dechiara, cà façia de acestu actu insemnatu numai decàtu sè se defiga unu terminu, la care alegêtorii din tóte cercurile electorali ale Comitatului, intruninduse in numeru considerabilu, totu cerculu dupa potintia si impregiurari se-si tramita delegatii sei, provediuti cu credentionali. Deci s'a decisu, cá atàtu prin organele nóstre publice, càtu si prin carti de corespundintie sè se conchiame intregu publiculu alegatoriu romanu si cu deosebire inteligintiʼa intrégaʼ la conferinti'a, ce se va tiené Joi dupa Pascile romanesci in opidulu Seini (Szinér-Váralja) la 10 óre a. m. in sal'a spaciósa, a otelului „Coróna" adeca in 28 Aprile st. n.

Frati romani din comitatulu Satumare! Comitetulu permanentu aduse acést'a decisiune in acea firma convingere, cà totu Romanulu din comitatu 'si va impliui de astadata detorinti'a, totu insulu fara pregetare se va presentá la acést'a conferintia generala, careia asemenea inca nu s'a tienutu in comitatulu nostru. Primulu casu este acest'a la noi, candu una adunare este conchiamata prin comitetulu permanentu centralu alu partidei nationale romane politice din comitatulu Satumariului. Credemu, cà totu natulu romanu va sci apretiá insemnatatea acestui actu inscenatu si se va infaçiosia in diu'a otarita.

Ne tienemu de detorintia a rogá deschilinitu pe inteligint'a nóstra preotiésca, cá se binevoiésca a-i invita si pe cantorii si docentii loru, se participe la conferinti'a acést'a cu atàtu mai vêrtosu, càci docentii fiindu pazitorii scólei, care la noi este „tind'a bisericei", au mare lipsa de intrunire si de asociarea ideiloru nationale.

Comitetulu centralu permanentu deci privesce cu incredere si bucuria a animei la diu'a conferintiei, sperandu, cà in acést'a di, romanii din comitatulu Satumariului constituinduse durabilu, se voru aratá demni de numele loru si de viitoriulu Romanismului.

In desbaterile nóstre se fimu condusi de concordia si semtiulu natiunalu; acést'a se fia devis'a nóstra. — La revedere!

Din incredintiarea comitetului permanentu:

*Ioanu Popu,*
secretariu.

---

*Cris'a ministeriala in Bucuresci.* In siedinti'a dela 5/17 Aprile a. c. d. ministrulu-presiedinte Bratianu a comunicatu camerei, cà ministrii si-au depusu demissiunile in manile Majestatii Sale Regelui. Acést'a, dise d. Bratianu, era de datori'a nóstra, ministri constitutiunali, a-o face, indata ce s'a proclamatu Regatulu, fiindu-cà era transformare a statului romanu, care nu se facuse prin initiativ'a parlamentara, si déca nu amu facut'o pêna astadi, caus'a a fostu, cà amu trebuitu se stamu la postulile nostre, pentru cá sè se voteze in modu regulatu budgetele.

Dumineca séra a fost o intrunire in sal'a Senatului, la care au fost invitati Senatorii si deputatii. D. primu-ministru le-a comunicatu, cà e decisu sè se retraga, cà chiaru sanetatea ilu silesce se faca acést'a. Unele diare aducu relatiuni despre acést'a conferentia, din cari se vede, cà d. Bratianu este nemultiumițu si cu partidulu liberalu, cu care vede, cà a ajunsu in divergentia de vederi, ceea ce documentéza si votulu datu asupra legii contra strainiloru. Destulu cà d. Bratianu a staruitu in retragerea s'a si d. C. A. Rosetti asemenea n'a voitu se primésca de a inlocui pe d. Bratianu la ministeriu. D. Ionu Ghica se rostesce intre aplause pentru unu ministeriu omogenu, adeca formatu esclusivu din sinulu marei partide liberale, càci conservatorii mai au inca timpu se invetie si sè se convinga mai multu despre adeveratele semtieminte ale tierii. Ar' fi gresieal'a cea mai mare politica, cá insisi liberalii se 'si paraliseze mersulu loru. — Adunarea cerù, cá d. Ionu Bratianu se formeze noulu cabinetu, dér' nu 'lu potù induplecá a prîmi.

„Romanulu“ ne spune acuma, cà Luni séra dupa aprobarea mai multoru deputati, Maiestatea S'a Regele a insarcinatu prin telegrama cu formarea noului cabinetu pe d. Dumitru Bratianu, ministrulu seu plenipotentiaru la Constantinopolu. „Romanulu“ spera, cà d. Dumitru Bratianu va primi si va plecá indata din Constantinopolu.

### *Lege asupra Strainiloru.*

votata de corpurile legiuitóre romane.

Art. 1. Strainulu, care 'si are domiciliulu seu, resiedinti'a s'a in Romani'a, si care, prin purtarea s'a in timpulù siederei sale in tiéra, ar' compromite siguranti'a interióra séu esterióra a Statului, séu ar' turburá linistea publica, séu ar' luá parte la lucrari, avendu de obiectu resturnarea ordinei politice séu sociale in tiéra séu in strainatate, va poté fi constrinsu de guvernu de a se departá din loculu, in care se afla, séu de a locui intr'unu locu anume determinatu, séu chiaru de a parasi tiér'a.

Art. 2. Decisiunea ministeriala de espulsiune, luata in consiliulu de ministri séu aceea, prin care se obliga strainulu la o resiedintia determinata, séu la schimbarea resiedintiei actuale, se va notificá strainului pe calea administrativa, si va fi nemotivata. Ea va aretá terminulu, in care strainulu va trebui se esecute ordinulu de espulsiune, séu de schimbarea resiedintiei, si acestu terminu nu va poté fi mai scurtu de 24 óre.

Art. 3. Primindu ordinulu de espulsiune, strainulu va trebui se arate punctulu dela fruntarii, prin care voiesce se tréca, si in casulu acest'a, i se va remite o fóia de drumu, prin care se va regulá itinerariulu, ce va avé se urmeze si timpulu càtu va avé dreptulu sè se poprésca in fiacare localitate, pèna la frontiera In casu de a contraveni la vre una din aceste dispositiuni, strainulu va fi condusu afara din tiéra prin fortia publica.

Art. 4. Guvernulu va ordoná espulsiunea din tiéra a strainului, care va fi parasitu orasiulu séu localitatea, in care i se va fi prescrisu anume se locuiésca.

Art. 5. Strainulu, care in urm'a espulsiunei sale din tiéra, reintra pe teritoriulu Romaniei, va fi arestatu imediatu si tradusu, pentru faptulu acest'a, inaintea politiei corectionale, care 'lu va condamna la inchisóre corectionala de la 5 dile pèna la 6 luni. Dupa terminarea pedepsei elu va fi condusu la frontiera prin fortia publica, fara a mai avé dreptulu se indice punctulu, prin care voiesce se iésa din tiéra.

Art, 6. Strainulu din nou venitu in tiéra si care nu va avé unu domiciliu séu resiedintia cunoscuta, va fi datoru, in termenu de 10 dile dela sosire séu dela promulgarea legei de façia, se obtiena o carte de libera petrecere dela autoritatea politienésca séu administrativa locala, pentru timpulu càtu va areta cà voiesce se stè séu se caletorésca prin tiéra. Unu regulamentu de administratie publica va determina procedur'a de urmatu pentru aplicatiunea practica a acestei dispositiuni.

Art. 9. Nu va fi consideratu cá delictu politicu, nici cá faptu conexu alu unui asemenea delictu, atentatulu in contra persónei siefului unui statu strainu séu in contra membriloru familiei sale, candu acestu atentatu constitue faptulu de omucidere, de asasinatu séu de otravire.

## O privire seriósa asupr'a starei scóleloru nóstre confessionale.

*De sub pólele muntiloru sudostici ai Transilvaniei* in septeman'a patimiloru 1881.

(Urmare.)

Se mai vedemu, sub ce impregiuràri traiescu unii invetiatori, càtu de laudabili. Cunoscu unu casu, pre càtu de tristu, pe atàtu de injositoriu pentru unu invetiatoriu, si inca mai multu pentru autorulu lui. Intr'o comuna invetiatoriulu de acolo, este preotului servitoriu formalu; dreptu, cà si-a gasitu si „d-lu parintele“ omulu, si se scia folosi de ocasiune, càci 'lu pune se-i grijésca vitele, se-i curetie staululu, se-i taie lemne; apoi cu scól'a faca ce va face; — dér', cá se nu i se deschida ochii, nu-'lu lasa se convina cu vr'unu invetiatoriu de specialitate. — In altu locu, aplicandu-se de invetiatoriu unu individu cu calitàtile cele mai laudabile, atàtu intelectuale càtu si morale, a fostu bine privitu de preotulu de acolo, pêna candu se leganá in speranti'a, cà-i va casetori pe fét'a s'a; càtu a vediutu inse, cà invetiatoriului nu-i trece prin minte astu-feliu de cugete, n'a mai fostu laudabilele invetiatoriu de mai inainte, càci „d-lu parintele“, in locu se 'lu laude dupa meritu, séu celu puçinu numai se-i dè pace, a inceputu a-lu defaimá, a-lu timbrá cu cati termini gretiosi, pêna candu in fine a lucratu intr'acôlo cu tóte midilocele infernale, cá invetiatorulu se fia transferatu in alta statiune, si auctoritatile scolastice superióre au aprobatu acést'a procedere necualificabile a preotului egoistu; astfeliu s'a adeveritu si cu acést'a ocasiune dîcal'a: „Capr'a face posn'a, ói'a trage beléu'a!“*)

Judece acum ori si cine, care e nepreocupatu, cum — 'si va poté implini cu devotamentu si abnegatiune missiunea unu invetiatoriu, fia acel'a càtu de bunu, candu scie, cà elu depinde dela grati'a preotului, si cà, déca nu va jocá „vimbur'a“ cum ceru interesele preotului, este amenintiatu, vecsatu in totu chipulu si in urma chiar' si transferatu. Si acést'a nu cà ar' fi ne-aptu, ori cà nu-'si inplenesce oficiulu, ci cà asia poftescu interesele preotului. Si cine-i sare bietului invetiatoriu intr'ajutoriu? Ba nici elu sermanulu nu mai cutéza a dîce ceva, càci póte se fia blamatu si batutu chiar' si cu bêtiulu in scóla inaintea eleviloru sei, buna óra cá invetiatoriulu romanu din Clusiu. . . Si aceste suntu cele mai gretióse cangrene, ce rodu la temeli'a scóleloru nóstre.

In interesulu causei sacre scolare, credemu, cà dela autoritațile mai inalte se voru luá mesuri seriόse, spre a se delaturá aceste rane contagióse din organismulu scóleloru nóstre si se nu se faca numai pe poft'a unui'a séu altuia, spre a-i se satisface capricieloru sale, ci sè se cerceteze dupa purulu adeveru; pentru cà ar' fi tristu, candu si in cause scolari, s'ar' aplicá faimós'a macsima bismarkiana: „Poterea priméza dreptulu“! . . . .

Mai avemu inca unu neajunsu, de care patimesce partea cea mai mare a scóleloru nóstre, — si acést'a e réu'a frecuentare a acelor'a.

Se vedemu acumu, de unde provine réu'a frecuentare a scólei? — Nu suntu puçini acei invetiatori, cari se tànguiescu asupr'a relei cercetari a scólei. Si cu totu dreptulu, càci acést'a se vede in cele mai multe locuri. Inse cá se delaturàmu acestu reu ce róde la temeli'a scóleloru nóstre, trebuie se cautàmu dupa sorgintea lui.

Audu pre multi esprimandu-se, cà edificiu de scóla pomposu, cu unu cațu — etagiu — etc. cá in comun'a N. N. n'au vediutu. Cu dreptu cuventu acést'a o póte sustiené ori-si cine. Dér', déca cauți mai de aprópe, scól'a e rèu cercetata, copii puçini, de unde se póte deduce cu tóta securitatea, cà nici progresulu nu póte fi laudabile. Eata dér', cà cercetarea scólei nu depinde dela edificiulu scólei, fia elu càtu de pomposu. Nu edificiulu scólei ne prestéza cele ce asteptàmu, ci invetiatoriulu, — elu este scól'a! Dela elu depinde totulu. Numai unu invetiatoriu cu cualificatiune laudabile, energia si devotamentu, póte se satisfaca cerintieloru nóstre. De aceea nu trebuie sè se uite senatele scolastice la invetiatoriulu, care se imbia cu léfa mai puçina, ci se primésca pe celu ce are cualificatiunea receruta, de-si trebuie se-o marturisescu cu dorere, cà mai totu numai contrariulu se intempla. Aci e lesne de preceputu, pentru ce e rea cercetarea scólei, càci unu invetiatoriu, care pórta acestu oficiu numai cá se fia titulatu cu „d-lu invetiatoriu“, de sicuru, cà nu-si va dá silintia se faca reforme, se reguleze frecuentarea scólei etc. . càci dênsului 'i este egalu, vina séu nu vina copii la scóla, pentru cà nu vrea sè se strice cu ómenii din satu. Si este sciutu din esperiintia, càtu necasu are unu invetiatoriu zelosu, candu e rea frecuentarea scólei. Punemu casulu, cà este a se tractá unu sunetu, o litera, ori vr'unu obiectu etc. astadi lipsescu 4 copii, mane vinu acei'a, lipsescu altii 5—6 si, déca urméza totu asiá, ce o se fia cu progressulu, de ar' fi invetiatoriulu càtu de zelosu si devotatu? E dreptu, cà necasuri suntu multe pe spinarea bietiloru ómeni, dér' cum se supórta tóte sarcinele casnice si publice, pentru ce se nu se reguleze si frecuentarea scólei?

Mai departe suntu comune, unde de scóla nu se interesézа nimeni; merge séu nu merge invetiatoriulu la prelegere, nu e de nimeni controlatu, apoi vai de scól'a aceea, care va avé invetiatori de cei specificati mai susu! Merge cu pasi rapedi, nu inainte, ci la sigur'a ruina! Scimu bine toti cei ce ne ocupàmu cu instructiunea si educatiunea copiiloru, cà ei totu imitézá ce facemu noi. Acumu vine intrebarea, cà déca invetiatoriulu neglige a merge la prelegere regulatu, nu va fi imitatu si de scolari? Din contra, déca invetiatoriulu va fi promptu in implinirea detorintieloru sale, asia va fi urmatu si de elevii sei. Se 'si insemne bine si acea impregiurare fiacare invetiatoriu, cà noi nu educàmu pe copii numai pentru scóla, ci pentru viétia: „Non scholae sed vitae discimus“, dîce marele Seneca. Si cumu voru fi dedati copii in scóla, asia voru urmá in intréga viéti'a loru. Totulu depinde dela invetiatoriu. Elu este locutiitoriulu parentiloru, in anii de scóla. Elu trebuie se semene in anim'a miciloru scolari sementi'a virtutiloru nobile, si inca asia, cá se prinda radacini solide, càci de multe ori avemu a-ne luptá si cu cas'a parintiésca, pentru cà se intempla pré adeseori, cà ce edificamu in scóla, acasa se dàrima:

Inca un'a. Potemu noi totu dîce, cà rachiulu e „veninu“. „otrava“. . ., care omóra pre omu, càci totu nu ne voru crede micii elevi, déca ne voru vedé cu badea Tóderu ori Bucuru la càrciuma dupa mésa, si mai in urma mergêndu in trei pàrti. Nu numai cu vorb'a, totulu cu esemplulu. „Verba movent, exempla trahunt“. Nu vréu prin acést'a se detragu védiei statului invetiatorescu, ci voiu se constatu numai unu reu, care se arata si printre invetiatori si trebuie lecuițu.

(Va urmá.)

*) Si totu numai portarei scandalóse a acelui preotu i-se póte atribui desbinarea comunei in dóue corfesiuni.
Coresp.

## Diverse.

(Academi'a Romana) a tienutu Luni siedinti'a ultima a sessiunei actuale sub presiedinti'a M. S. Regelui. Pe tribune era multa lume. M. S'a Regele a esprimatu regrete din partea Reginei, cà n'a pututu se asiste la acést'a siedintia. Domnii Odobescu, Baritiu si Urechia au cetitu pe rèndu raporturile privitórie la acordarea celoru trei premii si anume premiulu Nasturelu de 12,000 franci datu d-lui V. Alesandri pentru dram'a „Despot-Voda“, premiulu Eliade de 5000 fr., datu d-lui Hajdeu pentru scrierea „Linguistica romana“ si premiulu Lazaru de 5000 fr. datu d-lui P. S. Aurelianu pentru oper'a s'a „Tiér'a nóstra“. D. Urechia a cetitu apoi raportulu generalu asupra lucrariloru sessiunei academice. D-s'a in calitate de secretariu generalu regreta impreuna cu intrég'a Academia, cà aceea, care ne ilustréza limb'a in strainatate „Carmen Sylva“ lipsesce de lenga Maj. S'a. Dupa ce se terminà cetirea raportului M. S'a Regele multiamesce pentru cuvintele, ce s'au disu la adres'a regalei sale soçii, si declara sessiunea de inchisa.

(Societatea Sodaliloru romani) din Brasiovu va arangiá Luni in 13/25 Aprile 1881 in sal'a hotelului Nr. 1 o productiune si petrecere colegiala, impreunata cu cantari si declamatiuni, esecutate de membrii societatii pe langa orchestrulu capelei militare a regim. c. r. de infanteria Nr. 2. — Intrare de persóna 80 cr.; bilete se potu capetá la cassa. Program'a productiunei este urmatóri'a:

1. „Cuventu de deschidere“, de d-nulu Presiedinte. 2. „Marsiulu lui Mihaiu Viteazulu“, de Capel'a militara. 3. „Steluti'a“, de Chorulu Sodaliloru. 4. Declamatiune: „Batali'a dela Calugareni“, de d-nulu Voicu. 5. „Ouverture“ de K. Béla, executatu de Capel'a militara. 6. Resunetu „Desteptate romane“, Chorulu Sodaliloru. 7. Declamatiune: „Sentinel'a romana“, de d-nulu Oproiu. 8. Solo, „Hora de C. Porumbescu“, de d-nulu D. Haller. 9. Potpourri de melodii romane“ de I. Iancu, de Capel'a militara. 10. „Scar'a i trista“, de Schipec, Chorulu Sodaliloru. 11. Declamatiune: „La Chehleu“, de d-nulu Bogdan. 12. „Hor'a Grivitii“ de Chorulu Sodaliloru. 13. „Sarutare“ de Al. Kraus, de Capel'a militara. — Dupa productiune urméza dansu. Inceputulu, 8 óre séra.

(Din Bucuresci) se anuntia, cà sessiunea corpuriloru legiuitórie s'a prelungitu si din causa, cà era necessariu, cá parlamentulu se fia in activitate cu ocasiunea incoronarei Re-

gelui, care va avé locu la 10/22 Maiu a. c. Autoritatile judetiane au fost avisate deja se iè mesuri pentru incoronare. — Clerulu catolicu in frunte cu episcopulu Paoli din Bucuresci a felicitatu Luni pe Maiestatile Loru in modulu celu mai simpaticu. — Sambata Maiestatile Loru Regele si Regin'a au datu unu prandiu in onórea Escel. Sale d-lui generalu Z o u r o w, tramisu de M. S'a Imperatulu in missiune estraordinaria la curtea de Bucuresci.

(L o r d u l u B e a c o n s f i e l d †) Acestu ministru anglesu, cunoscutu dela Congressulu din Berlinu, care din scriitoriu cu numele Beniamin Disraeli a devenitu primu-ministru, care a condusu in timpu de treidieci de ani partid'a coservatóre din Angli'a, a repausatu la Londra in 19 Aprile a. c.

(S i n u c i d e r e a u n u i p r o f e s s o r u.) Unu professoru dela politechniculu din Pest'a, Ignatz Horvath, s'a sinucisu, tragêndu-si cu unu revolveru unu glontiu prin capu. Unu pachetu, care la fost adresatu rectorului dela politechnicu, contienea testamentulu si mai multe hartii de valóre. Tóta averea lui o testà politechnicului. Intr'o scrisóre càtra rectorulu aratà cá motivu alu sinuciderei, „cà poterile spirituali i se slabira in proportiunea, in care 'i se slabise si corpulu."

(Dr. Tanner.) In privirea faimosului ajunu de 40 de dile a doctorului Tanner, intemplatu anulu trecutu, s'a publicatu de curendu unu raportu, care are de autori pe medicii ce priveghea sér'a pe Tanner. Escentriculu americanu se obicinuia — cum reése din acestu raportu — mai de multi ani cu fómea, desi avea destula avere, spre a manca ceea ce iar' fi cerutu anim'a. Tanner se lipsea in perióde succesive de ori ce hrana afara de apa, càte 3—5 dile. Cine suferiea mai multu din aceast'a causa era soçi'a lui. Tanner isi silea nevast'a se flamanzésca impreuna cu densulu, spre a multiplicá in acestu chipu esperienti'a. Nevast'a se supunea la inceputu, pe urma protestà declarandu, cà nu s'a angajatu prin casatoria nici de cum la o dieta atàtu de smintita. Ea cerù divortiulu si ilu dobêndi. Intr'adeveru unu divortiu unicu in felulu lui, Din numitulu raportu mai reese, cà Tanner, indata ce'si ispravise terminulu de nemancare, incepù se consume cantitati uriasie de hrana; semnu, cà n'ar' fi intemeiata asertiunea, cum cà stomaculu isi perde puterea de a mistui dupa unu timpu indelungatu de nelucrare. („Aleg.")

(A l e s a n d r u III) este unu imperatu fórte chinuitu, elu numai póte resufla liberu, de candu s'a suitu pe tronu. Nici pagiloru din giurulu seu nu se mai increde. Sunt semne, cari dovedescu, cà se afla si intre ei nihilisti. Acel'a, care a bagatu Tiarului proclamatiunea cea mai noua nihilista intre hartiile, ce-i sosira dela mai multe curti, ar' potea se-'lu si omóre. Tiarulu pare a nu fi unu omu asia decisu, cum se credea la inceputu, elu nu cutéza inca a pasi pe cararea reformeloru, cu tóte cà imperatés'a ilu indémna la acestu pasu de frica, cá se nu lu omóre nihilistii, càci ea a observatu, cà chiaru intre damele de onóre se afla nihiliste. La acést'a se mai adauge si casulu cu marele principe Constantinu, despre care Tiarulu ar' avé documente, cà stá in legatura cu nihilistii. Alesandru III nu mai este adi cá inainte cu doue luni omulu plinu de vieatia, elu e palidu si nu se semte siguru nicàirei.

(Ultim'a nópte a ucigasiloru Tiarului Alesandru). „Golos" ne raportéza urmatórele in privinti'a ultimei nopti a atentatoriloru condemnati la mórte: Russakoff s'a intretienutu timpu indelungatu cu duhovniculu si a primitu cuminecatur'a; elu a fostu vediutu adeseori plangendu si cetindu in biblia. Michailoff inca a vorbitu multu timpu cu preotulu, n'a voitu inse se primésca cuminecatur'a. Kibalcici s'a disputatu cu preotulu, a refusatu cuminecatur'a si rugà in fine pe preotu, se-'lu parasésca. Jeljaboff si Perowska refusara orice comunicatiune cu preotulu. Perowska s'a culcatu pe la 11 óre din nópte. Kibalcici scrise fratelui seu. Michailoff inca scrise parintiloru sei o epistola; ea este cu totulu lipsita de ortografia. Perowska scrisese inca 'nainte cu càteva dile nefericitei sale mame. Jeljaboff inca scrise rudeniiloru sale, pe la 4 óre apoi se duse se-se culce. Mai linisciti petrecura nóptea Kibalcici si Perowska. La 6 óre diminéti'a toti condamnatii fura sculati si li se dadù ciaiu; pe urma fura imbracati in haine de arestanti si scosi in curtea temnitiei, unde fura pusi in carutiele, ce aveau sei duca la loculu de perdiare.

(T ê r g u d e r î m a t o r i.) „Aleg." ne spune, cà deórace comerciantii de rimatori din Romani'a intimpina mari sicane la Steinbruch (lenga Pest'a), Mehedintienii s'au hotaritu se infiintieze in Severinu unu têrgu de rimatori. Traiarile se continua.

## Invitare.

Alegatorii romani din tóte cercurile de alegere ale comitatului Satumare prin acést'a suntu invitati a se infaçiosiá in 28 Aprile a. c. st. n. adeca Joi dupa pascile romanesci la conferinti'a, ce se va tiené in opidulu S e i n i (Szinér-Váralja) in localitatea Otelului „Coróna" la órele 10 a. m., pentru alegerea delegatiloru respectiveloru cercuri, pentru conferinti'a generala, ce se va tiené in Sibiiu in 12 Maiu a. c.

Satumare 13 Aprile 1881.

In numele comitetului permanentu:

I o a n u D a r a b a n t h,
presiedinte.

I o a n u P o p u, secret

I o a n e M a r c u, G e o r g i u M a r c h i s i u, vice-presiedinti.

Cu *1 Aprile st. v. 1881* se incepe unu nou abonamentu la

# „GAZET'A TRANSILVANIEI."

Rogamu pe on. Domni prenumeranti ai fóiei nóstre, a càrora abonamentu espira la finea lui Martiu a. c. a grabi cu reinoirea lui, cá espeditiunea fóiei se li se póta face regulatu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adressele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

**„Gazet'a Transilvaniei" apare dela 1 Ianuariu 1881 de trei ori pe septemana.**

Pretiulu abonamentului la „Gazet'a Transilvaniei" este:

**pentru Brasiovu:** pe trei luni 2 fl., pe siése luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siése luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

**pentru Austro-Ungari'a** cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siése luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

**pentru Romani'a** si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siése luni 14 franci, pe anu 28 franci.

**Esemplare complete dela inceputulu anului 1881 se mai afla.**

## Cursulu la burs'a de Vien'a

din 20 Aprile st. n. 1881.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Rent'a de auru ungara | 119.40 | Imprumutulu cu premiu ung. | 117.— |
| Imprumutulu cailoru ferate ungare | 131 75 | Losurile p. regularea Tisei si a Segedin. | 111.50 |
| Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune) | 90.30 | Rent'a de harthia aust. | 77.75 |
| | | „ de argintu „ | 78.60 |
| | | „ de auru „ | 94.35 |
| dto. (II-a emissiune) | 106.80 | Losurile din 1860 | 132.75 |
| dto. (III-a emissiune) | 94.50 | Actiunile bancei austr.-ungare | 831 — |
| Bonuri rurale ungare | 98.25 | „ bancei de creditu ungare | 301.— |
| dto. cu cl. de sortare | 96.20 | „ bancei de creditu austriace | 317.70 |
| Bonuri rurale Banat-Timis. | 96 80 | Argintulu | —.— |
| dto. cu cl. de sortare | 95.50 | Galbini imperatesci | 5 55 |
| Bonuri rurale transilvane | 96 75 | Napoleond'ori | 9 33— |
| „ croato-slav. | 98.— | Marci 100 imp. germ. | 57.60 |
| Despagubirea p. dijm'a de vinu ung. | 96.— | Londr'a | 118 05 |

## Cursulu de Bucuresci

dela 7/19 Aprile 1881.

| Valori | Scadenti'a Cupóneloru | Cumpera | Vinde |
|---|---|---|---|
| 5% Rent'a Romana | 1 Apr. 1. Ort. | 84.½ | 85.— |
| 6% Oblig. de Stat. convert. rurale | 23 Apr. 23 Oct. | 98.— | 99.— |
| 8% Oblig. domeniale 1871 | 1 Ian. 1 Iul. | 106.— | 107.— |
| 6% Oblig. càiloru fer. rom. | 1 Iuliu | —.— | —.— |
| 7% Scrisuri funciare rurale | 1 Iul. 1 Ian. | 105.— | 106.— |
| 7% „ „ urbane | idem | 101 — | 102.— |
| 8% Imprum. municipalu | idem | 105.— | 106.— |
| Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobênda 10 lei) | 1 Maiu 1 Nov. | 215.— | 225.— |
| Losuri municipale (20 lei) | cu premie | 29.— | 30.— |
| Act. Bancei Nationale rom. | 1 Ian. 1 Iul. | —.— | —.— |
| Auru contra argintu | | ½ | 1 |
| Auru contra bilete hipotec. | | ½ | 1 |
| Auru contra bil. de Banca nat | | ½ | 1 |
| Florini Val. Austr. | | 2.15 | 2.16 |

## Masine de cusutu,

cari suntu la fiacare familia de neaparata trebuintia, se afla la subsemnatulu in depositu, dela cele mai bune fabrici; precum: *Wheler & Wilson, Singer, Howe*, si se vendu pe rate lunare de cate 5 fl

## Petroleu

cualitatea cea mai superióra cu 17 fl. 50 cr. pentru 100 Kilo en gros, si 16 cr. Litru en detailu.

3—3 **Justinianu M. Grama.**

## Anunciu de esarendare.

Bunulu dela Bucerdea grànósa, care este proprietatea fondului de institutiune gr. cath. asia numita a Parintiloru Basiliti din Blasiu, constatoriu din locu aratoriu in estensiune cam de 400 jugere $961^{0}\square$, fênatiu 427 jug. $992^{0}\square$, si pasiune de 175 jug. $156^{3}\ {}^{0}\square$ impreunà cu tóte super-edificatele de locuitu si economice, si cu dreptulu regalu, se dà in arenda pre calea licitatiunei publice pe periodulu de 6 (siese) ani, incependu dela 1 Ianuariu 1882 pàna in 31 Decembre 1887 inclusive.

Licitatiunea se va tiené in 29 Aprile a. c. la 10 óre a. m. in cancelari'a subscrisului. Doritorii de a licitá voru avé a depune unu vadiu de 600 fl. v. a. adeca 10% dupa sum'a de esclamare de 6000 fl. cà arendà anuala.

Oferte scrise sigilate numai asia se voru lua in considerare, déca acelea, pre lenga aceea cà voru fi provediute cu vadiulu de 600 fl. v. a., voru fi séu subscrise cu mana propria, séu subscrierea efectuita prin un'a a trei'a persóna se va justificá prin 2 martori, cari sciu scrie; si afara de aceea voru fi provediute cu esprés'a declarare, cà conditiunile de licitare suntu cunoscute oferentelui si astfeliu instruite se voru substerne Prea venerabilului Consistoriu gr. cath. din Blasiu celu multu pàna in 28 Aprile a. c. si pàna la decurgerea acestui terminu conditiunile de Licitatiune se potu vedé in cancelari'a subscrisului.

Blasiu in 6 Aprile 1881.

*Ludovicu Csato,*
advocatu archidiecesanu.

3—3

C. r. escl. priviligiatu 6—10

## Tacàmu de masa Patentu-Ornatu.

T a c à m u l u - P a t e n t u - O r n a t u este celu mai nou, elegantu si celu mai bunu pentru intrebuintiarea de tóte dilele. Este neaparatu cea mai frumósa impodobire pentru fiacare menagiu. Fiacare bucata din tacamulu mai josu notatu este ornata cu càte o i m i t a t i u n e d e p ó t r a s c u m p a, precumu: A m e t h y s t, O p a l u, S a p h i r, R u b i n u, S m a r a g d etc. Tóte aceste obiecte suntu fabricate dintr unu metalu de totu albu, cá argintulu, care chiaru dupa intrebuintiare de mai multi ani 'si conservéza colórea argintului, pentru care se g a r a n t é z a 10 a n i. Urmatórele 24 bucati T a c à m u r i - P a t e n t u - O r n a t e costa la olalta numai fl. 3.75 si adeca:

**6 Bucati Cutîte de masa-Patentu-Ornate.**
**6 „ Furculitie de masa-Patentu-Ornate.**
**6 „ Linguri de masa-Patentu-Ornate.**
**6 „ Linguritie de cafea-Patentu-Ornate.**

Laolalta *24 Bucati pentru pretiulu admirabilu eftinu numai de* **fl. 3.75** pre lenga *Garanti'a* bunei cualitati si cà 'si conserva colórea alba. Musterii, cumperandu deodata 48 bucati din acoste tacàmuri, le primescu in Cartóne practice anume facute *pentru fl. 7 tóte 48 bucati.* Deosebitu de acestea recomendamu: *Linguri mari de supa-Patentu-Ornate, bucat'a 50 cr.; Linguri pentru lapte, Patentu, 35 cr.; Linguri pentru leguma, massive, Patentu 45 cr.; Tava mare 90 cr.; 1 Cana de lapte,* mijlocia, *fl. 2.50; 1 Cana pentru ceaiu,* mijlocia *fl. 3; 1 Cuthie pentru zaharu, fasonata cu capacu fl. 1.80; Cuthia pentru zaharu cu gravur'a cea mai fina fl. 2.40; Sfesnice de masa, elegante,* inalte fasonulu goticu *fl. 2.25 parechea;* totu acelea cu gravur'a cea mai fina *fl. 3.25*; *Pipernitia* si *solnitia 60 cr.*; *Etageru pentru otietu* si *untu de lemnu* cu sticlutie de cristalu cioplitu *fl. 3.50* cu 4 sticle *fl. 4.75*; *Piramida pentru chibrituri fl. 1.20*; *Tabacherii* gravate si cu capaculu cu arcu *fl. 1.25*; *Dopuri pentru butelii* cu figuri comice *3 bucati 60 cr.*; si inca una miie alte obiecte. 10 ani garantia pentru, cà tóte marfurile conserva culórea alba, càtu si pentru qualitatea loru cea mai buna.

Comandele se efectuéza promptu si consciintiosu contra rembursa (Nachnahme) séu dupe tramiterea bariloru si scrisorile suntu a se adresa la

**BLAU & KANN,** Depositori generali,
**Vien'a, I, Heinrichshof.**

NB. Sute de scrisori de multiamire si de recunóscere zacu in biroulu nostru spre convingerea publica. Imitarea si falsificatiunea se va pedepsi pe calea legei.

**Table c. r. brevetate pentru curatirea si ascutîrea cutîteloru cu prafulu**

# KNIFEPOLISH.

Cea mai preferibila si cea mai eftina inventiune pentru lustruirea si ascutîrea cutîtelore de masa si de bucàtaria. In Frànçi'a séu Angli'a nu lipsescu aceste dela nici unu menagiu.

Pretiulu unei scanduritie dimpreuna cu un'a cuti'e prafu dupa màrimea loru, dela 86 cr. pena la 1 fl. 95 cr. Comandele din afara se efectuéza tràmitienduise pretiulu, séu cu rembursa (Nachnahme). 3—3

Depositulu centralu pentru continentu:
**Sigm. Schlesinger,** Viena, I. Herrengasse 6.

Editoru: **Iacobu Muresianu.**
Redactoru responsabilu: **Dr. Aurel Muresianu.**
Tipografi'a: **Ioanu Gött si fiiu Henricu.**